

Kaspiniň kenarynda

Category: Goşgular, Kitapcy

написано kitapcy | 23 января, 2025

Kaspiniň kenarynda KASPINIŇ KENARYNDA

Göz gypyşýan ownuk-iri ýyldyzlar
Säher çagy uçgun deýin sönýärdi.
Reňki symgylt ösen asman hem düzler
Çaňjaryp süýt pürkülene dönýärdi.
Ýakymlydy çygly şemal, sap howa,
Teniňe dermanly, janyňa dowa.

Göwnüm galkynjaklap şol güzel çagda
Kaspiň kenarynda gezim edýärdim.
Basan ýerim myňnyldaýan çägede
Yz galdyryp, emaý bilen ädýärdim.
Mawy deňiz rahat meýmireýärdi,
Şelpelerin çala yralaýardy.

Pessaý serpindiler ýalap çägäni,
Üstlerinden kümüş hünji seçýärdi.
Pişijegiň güýmeýsi deý çalasyn,
Kowalaşyp yzlaryna gaçýardы.
Degip gaçmak, oýnaşmak hoş ýakýan deý,
Pyşyrdاشýardylar çawuş çakýan deý.

Çawuşlarynyň manysyny aňşyrman,
Aýak çekip üns bilen diňledim.
Maňa bir zat diýýänlerni aňladym.
Tolkunjyklar ýaňadandan ýaýrady,
Öýjüklenen düwnejikler saýrady:

»Eý, beýik Watanyň azat adamy,
Seniň belent derejäne guwanýas.
Habarlysyň, taryhymyz gadymy,
Geçen asyrlaryň derdine ýanýas.
Durmuş görmändik biz wagşy kenarda,

Guşlar-da tiz uçardylar, gonar-da.

Aç gurt käte agzyn açyp uwlardy,
Eşdilmezdi çopan tüýdüğniň sesi.
Käte tozan turup şemal şowlardy,
Ýokdy bu kenarda durmuşyň ysy.
Anha, indi sen beýlăñe göz aýla,
Kaspini däl, durmuş deñzini boýla».

Güneş ýarty çörek deýin gyzdyryp,
Ýazdyrypdy köýneginiň iligin.
Dumly-duşda belent wyška taýzaryp,
Demine dartýardy ýeriň ýiligin.
Işçiniň göreji siňňin bakýardy,
Permanyna görä nebit akýardy.
Iş bilen bäskeşip işçiniň aňy,
Iş üstünde ýaňlanýardy iş heňi.

Täze şäher öwşün atyp, abanyp,
Kaspiň kenaryna bezeg berýärdi.
Täze adam täze döwre guwanyp,
Täze ýerde täze durmuş gurýardy.
Ozal gugurmadyk bolsa guba gaz,
Häzir ýaňlanýardy şanly aýdym-saz.

Hünjükler tosaklaşyp, pysyrdap,
Degilmäni, oýnamany söýyän deý,
Öwhä atyp şadyýana pyşyrdap,
Saýradylar şeýle bir zat diýyän deý:
»Biz suw, emma zäkden-de şor, aky suw,
Bu kenarda ýokdy damja süýji suw».

Çelekeniň ady ozal »Çöl eken»,
Çöl içinde içimlik suw nirede.
Durmuş gözelligniň enjamyn çeken
Täze adam tapyp oña çäre-de:
Bir ýüz elli kilometr Jebelden
Turba bilen gelýän suw süýji baldan».

Üpjün edip senagaty, şäheri,
Näzik agaçlara jan beren şoldur.
Ýarym adaň dürli gizlin göwheri
Seň göwnüň isleyän islegi boldy.
Senagatyň, maşynlaryň azygy,
Diňe kenaryň däl ülkäň bezegi.

Bir-birini iteklesip, müñzeýän
Tolkunjyklar aldy meniň huşumy,
Şol bezege buýsanýana meñzeýän
Kümüş dänejikler ezip köwşumi,
Sypadylar mähriban bir ýar ýaly.

Mälim boldy şeýle sowal berýäni:
»Biz bu ýerik beýik Wolgadan geldik.
Görmek arzuw edýäs Amyderýany,
Onuň şu kenara geljegin bildik.
Didara muşdak biz, ol bize dilber,
Haçan geler, dostum, bize habar ber».

Dürli gural ýükli barfa ýegşerlip,
Ymtylýardy Krasnowodsk portuna.
»Türkmenistan» parohody abşarlyp,
Göýä diýrsiň, bat berýärdi murtuna...
Kanal gurluşyyna deñizden-düzden
Her gün şeýle kömek gelýärdi ýüzden.

Bosagadan gaýdan Garagum jary
Eýýäm çöle bakan menzil aşypdy.
Kakap ýatan boz topragyň hossary
Ençe ýerde, ençe köller joşupdy.
Şol köllerden million goýun içýär,
Balyklar oýnaýar, ördekler uçýar.

Mehanizm ýeriň göwsünü söküp,
Görülmedik gudrat döredýär geňsi.
Garşysyndan ägirt jaran jar çekip,
Garşylaýar ony türkmen adamsy.

Amyderýaň mele suwy çaykanyp,
Şaýly gelin deýin geler ýaýkanyp.

Ilki bilen üpjünläp ol Maryny,
Soňra geçer Aşgabadyň duşundan.
Öz ýolunda tarp ýerleriň baryny
Bezär ak altynyň elwan nagşyndan.
Deňziň kenaryna mümkün gelmegini
Senagat önumin çaltlandyrmagy.

Amyderýa bilen Hazaryň suwy
Şol kenarda näzli bakyssa gerek.
Öwşün atyp biri-birinden gowy,
Pyşyrdasyp çawuş çakyssa gerek.
Türkmen halky şeýle pikir besleyär,
Möwç atýan senagat şony isleýär.

Altyn şöhle saçyp galan ýaz günü
Al asmanda, deňizde-de ýüzýärdi.
Sypaýanyň onuň hoştap gyzgyny
Deňizdäki balyklar-da syzýardy.
Bir çykyp, bir çümüp oýnaşýardylar,
Deňiz dünýäsinde ýaýnaşýardylar.

Diýýärdiler tolkunyklar tolkunyp:
»Balyklary siziň üçin besleyäs»
Diýýärdiler düwünýän deý gulkunşyp:
»Mertebäňiz belentligin isleýäs».
Kaspiň kenarynda gezseň ne güzel,
Durmuşyň kölünde yüzseň ne güzel.

1955.

Berdi KERBABAÝEW. Goşgular